

ikke saa vidt, som man tidligere gjorde, at mene, at saa godt som intet maa være Statsinstitution; man vilde ikke overlade til Staten andet end Politivæsenet. Staten skulde være en Slags Politivagt for Borgerne og for øvrigt ikke tage sig noget videre for. Saa vidt gaar jeg langt fra, det vilde være at gaa for vidt, men jeg mener paa den anden Side, at man er kommen for langt i modsat Retning at ville drage alt ind under Statens Forsorg. Paa det Omraade, som her sjskelsætter os, er man efter alle saghyndiges Mening langt fra naaet til bestemte Resultater. Man eksperimenterer og forsøger at naa det bedste, men man finder sig i mange Henseender endnu, som sagt, kun paa Forsøgenes Stadium. Men saa længe man finder sig paa Forsøgenes Stade, er det vel ogsaa bedst, at Sagen vedbliver saa vidt gør ligt at være overladt til de private, med mindre de private Kræfter ikke kunne magte Tingen.

Nu er der jo ikke Tale om, at Gamle-Bakkehus og Ebberrødgaard skulle overgaa til Staten, her er kun Tale om de kellerste Anstalter. De kellerste Anstalter for aandsfvage hidrøre fra 1865; de ere altsaa 10 Aar yngre end Gamle-Bakkehus. Johan Kæller var jo Beshyrer for et privat Døvstummeinstitut, og han erfarede ved denne sin Gerning, at det ofte var Tilfældet, at de, der vare døvstumme, ogsaa vare aandsfvage, og det gjorde ham ondt at skulle sende disse aandsfvage til de daarlige og fattige Hjem, de mangen Gang havde. Han fattede da den Plan ogsaa at oprette en Aandsfvageanstalt. Denne Gerning begyndte han i 1865, og det blev næsten en endnu vigtigere Gerning for ham end den tidligere. Om end det ikke skal nægtes, at han ogsaa har haft stor Betydning for de døvstumme, saa tror jeg dog ikke, at jeg siger for meget, naar jeg udtaler, at han har haft endnu større Betydning for de aandsfvages Udvikling. Sa man kan gerne sige, at han er den Mand, som har haft den største Betydning i vort Land for denne Sag. Han har virket som en begejstret Mand i denne Sags Tjeneste og som en opfrende Mand, for hvem det ikke var om at gøre en tjene Penge. Han begyndte, som sagt, denne sin Virksomhed i 1865, men inden han gif bort — desværre for tidlig — i 1884, havde der udviklet sig et helt Komplex af Anstalter. Der begyndes med en Forsøgsstole eller et Forsøgshjem, om man vil, hvor man sætter de aandsfvage ind til en Begyndelse og prøver, hvor de hører hjemme. Derfra gaa de, for saa vidt de egne sig dertil, over til den teoretiske Afdeling af

Skolehjemmet. Egne de sig derimod mindre for den teoretiske Undervisning, gaa de over til den praktiske Afdeling af Skolehjemmet, hvor der især lægges Vægt paa Udviklingen af visse legemlige Færdigheder, for at de dog kunne komme til at gøre nogen Nytte. Egne de sig hverken for den praktiske eller teoretiske Afdeling af Skolen og altsaa ere fuldstændig usforberedte, høre de jo kun hjemme i Ahyler, og derfor har Kæller oprettet et saadant Ahyl for de stakkels Mennekker. Ere de bleve voksne uden at kunne modtage nogen Udvikling, egne de sig kun for Ahylet for voksne. Naar de efter at være gaaede ud fra Skolen derimod ere saa udviklingsdygtige, at de kunne bestille noget, henvises de til Arbejdshjem og i dem lære de saa et eller andet Haandværk. Nogle af dem forblive jo der hele deres Liv, men andre vende tilbage til Kommunerne, fordi de ere saa selvstændige, at de kunne udføre noget nyttigt Arbejde i Hjemmet og kunne færdes mellem Folk uden at forulempe alt for meget. I de kellerste Anstalter er Udviklingen altsaa den: Forsøgshjemmet, de to Skoleafdelinger og Ahylerne, hvor de blive lagte hen, som ere Epileptikere eller saa syge og svækkede, at de aldeles ikke have andre Fornødenheder end de rent legemlige; de komme til Ahylerne og da navnlig til det, der har den allerhyggeligste Afdeling, Karens Minde, om hvilken for Resten et Lovforslag blev vedtaget i Rigsdagen i 1879. De andre, de, der kunne udvikles yderligere, gaa til Arbejdshjemmet, til Villemosegaard, hvor der alt er et Arbejdshjem for mandlige og et for kvindelige Indviver. Jeg ved for øvrigt ikke, om den kvindelige Afdeling er fuldt færdig.

Jeg sagde før, at han har arbejdet som en uegennyttig Mand og som en begejstret Mand for denne Sag. Det skal jeg blot illustrere med denne lille Oplysning, at i de første Aar han arbejdede for den, fik han kun den usle Betaling af 280 Kr. for hver af de aandsfvage og et lige saa stort Beløb for hver af de døvstumme. Finansudvalget fandt, at det var for lidt, og at han arbejdede under for trange Kaar. Folketingets Finansudvalg talte derfor med Ministeren om, hvorvidt der ikke var Grund til at give ham en større Godtgørelse. Han har ikke selv forlangt det, men der blev da stillet Forslag om 450 Kr., og det var, hvad han fik bevilget. Da det siden viste sig, at Arbejdet heller ikke kunde gøres derfor, blev der bevilget 600 Kr., hvilket er den Sum, som Idiotanstalten paa Gamle Bakkehus stadig har faaet. Kæller gif som sagt bort i 1884, men saa stærk var Tra-